

Bivša Jugoslavija je imala, u Zagrebu, svetski trijenale mini-jaturne keramike, a jedan od glavnih organizatora je bio Hanibal Salvaro. Naši umetnici su pobrali značajna priznanja na tim smotrama. To je bila izložba svetskog glasa, i na njoj su učestvovali umetnici iz 150–160 zemalja, što je doprinelo afirmaciji našeg podneblja, domaće skulpture... Kasnije, i u visokovatrostalnim materijalima, bilo je značajnih dostignuća, a mnogi umetnici su imali prilike da se pokažu i dokažu na svetskim izložbama u Koreji, Japanu, SAD... Taman kada je uspostavljen korak sa svetom, nastupile su tegobne 90-e. *Ipak, iz godine u godinu, Akademija iznese po klasu zapaženih keramičara...*

Svakako, međutim, svaka akademija ima određene uspone i padove. Recimo, kada akademija ima dobar nastavni kadar, sledeća stavka je – loš nastavni kadar. Zašto? Zbog toga što su dobri profesori uvek uzimali loše asistente, ili asistente koji ih neće pomeriti nikada, u onom reizbornom smislu, iz te profesorske fotelje. Mislim da profesor treba da uzme dobrog asistenta, da bi nastavio tradiciju te beogradske škole koja znači i za Zagreb i za druge sredine. Međutim, beogradska Akademija trenutno sastavlja dan sa danom, tavori u nekoj nedodijli. Na novosadskoj Akademiji je slična situacija. Tu je trebalo da se formira keramički odsek, ali su vajari, u više navrata, osujetili ovu inicijativu.

Kada ste svojevremeno predlagali jednu svoju samostalnu izložbu u Parizu, nije bilo dovoljno interesovanja iz prostog razloga jer je reč o keramici. Zašto je to tako i zbog čega je ona bila, a često je i danas, na marginama?

Ne samo keramika nego i skulptura uopšte. Pariz je zainteresovan za dvodimenzionalno, za sliku, grafiku, dok za skulpturu manje, jer ona traži veći prostor. Malo se i samih umetnika u Francuskoj bavilo keramičkom skulpturom. Međutim, kada sam izlagao u Jugoslovenskom kulturnom centru, i kada su izložbi prisustvovali i Makavejev, Saša Petrović, Kiš, Đurić, Veličković... moje skulpture su bile dobro primljene, jer su to sinteze slike, skulpture, grafike, to je multidisciplinarna oblast koja unosi novi način razmišljanja.

Vaše skulpture odraz su i suverenog vladanja tehnikom. Da li ste i dalje otvoreni za inovacije u tehnološkom smislu?

Kako da ne... Nekada sam išao u Firencu, Minhen, Pariz i London da kupim materijale, a sada ih ima i u našim pro-davnicama. Novi materijali provociraju nove pristupe...

Posle svega što ste realizovali, šta je to što vas, zapravo, provocira na dalji rad?

Imam puno nerealizovanih ideja, koje podrazumevaju nova umetnička ostvarenja u tom materijalu, koji je za mene jednostavno najpogodniji, iako, naravno, ne i jedini. Kad dođem u atelje, nemam mira sam sa sobom, dok se ne dohvatim materijala da nešto radim. U određenom dobu života, umetnik se okreće više prema sebi, i sa istim žarom i plamenom koji je nekad imao, pa možda i jačim, teži da napravi još nešto. Čini mi se da sve što sam napravio nije ama baš ništa pri onome što bih recimo mogao, jer sam sad u punoj zrelosti, sumiram kompletno životno iskustvo i prečišćavam sve ono što nije bilo dobro. Smatram da bih sad mogao da pravim nešto što sam konačno ja.

Razgovor vodila **Ljubica Jelisavac**

GORAN RAKIĆ

Kragujevacanin Goran Rakić je slikar dosledan sebi samome i slici kojoj daruje život prevashodno radi nje same, a danas je malo takvih autora. Izložba, kojom je beogradsku publiku podsetio na sebe, upriličena u Galeriji "73" na Banovom brdu, pokazuje da ovaj umetnik svojim estetskim i etičkim pristupom uspeva da sačuva i stalno unapređuje vizuelni i duhovni supstrat svog slikarstva, uprkos životu koji vodi na relaciji Kragujevac, u kojem živi, – Priština, odnosno, Zvečan, gde predaje studentima Fakulteta likovnih umetnosti, u, treba li reći – gotovo nemogućim uslovima. Narod kaže: "strpljen – spašen", a verovatno da je umetnost sama, koliko zahtevna i rizična, toliko i blagotvorna. Jer, zid je oduvek bio izazov za čoveka, da ostavi na njemu trag, a, kako piše u katalogu izložbe Tatjana Milosavljević: "Prostor slike je zid" po kome čista linija i boja vode priču, tvore sadržaj, ovde je emocionalno i racionalno u skladu, sve je propušteno kroz istančano čulo mere".

Protagonista, tek uslovno rečeno, apstraktne slike, koju sada sve više plavi svetlošću, Goran Rakić, na pitanje šta je to što ga podstiče da ostane veran upravo slikarstvu, kaže da se u tome najbolje oseća, i dodaje: "To je dobar način da se ispolji individualizam i da se traga za odgovorima na pitanja koja sami sebi postavite. Ono što me pri tom zanima nisu pravci, "izmi", već sam rad na slici."

Šta kažete na nedavnu izjavu jednog poznatog likovnog kritičara – kako se ne može sedeti u Obrenovcu i praviti remek-dela?

– Šta da kažem na takvu izjavu jednog poznatog kritičara? Naravno da se sa tako nečim ne mogu složiti. Nije bitno gde se stvara, već šta. Za to imate pregršt primera, poput Van Goga, Šumanovića, pa i sam Pikaso nije sva svoja značajna dela stvarao u Parizu. Pre bi se moglo reći da je bitno gde se predstavljate, i ako vam je stalo do "slave" morate povesti računa o tome. Uostalom, po tome bi se, u ovo vreme, stvaralo samo na par mesta (Njujork, Pariz, London i još po koje) odnosno tamo gde su velike pare. Na ovim prostorima smo daleko i od malih para, pa se samim tim postavlja pitanje ima li ovde uopšte umetnosti, kamoli remek-dela. Ne samo u – Obrenovcu. Sada, sami izvucite zaključak koliko takva izjava stoji.

Međutim, čini se da Kragujevac, posle svih ovih godina, kao i mnogi gradovi u Srbiji, čeka neko bolje vreme za kulturu, bar u pogledu oblasti kojom se bavite. Šta je to što vam najviše nedostaje?

– Kao i svima koji se bave ovim poslom: novca i razumevanja svih državnih struktura, i to ne samo u Kragujevcu. Takođe, i veza u oba smera između Beograda i ostalih kulturnih sredina. Ni ranije nije bila sjajna, daleko od toga, ali mi se čini da je sada još teže komunicirati.

A, šta može sama dobra slika, i može li se živeti od nje?

– Može i mnogo toga i gotovo ništa. Zavisí sa koje strane se posmatra. Živeti od nje se svakako ne može. Retko, kao što su retki i pravi poznavaoici likovnog dela koji mogu da odvoje neki deo svog novca za sliku, skulpturu, grafiku, pa i knjigu. Ima ih, ali kao i mi koji se bavimo slikarstvom, umetnošću uopšte, i oni se bore da prežive, a uživanje u pravoj slici ostavljaju samo za posete galerijama i muzejima.